

ข่าวเดือนการระบาดศัตรูพืชประจำสัปดาห์

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๗๔ ประจำวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐

โรคราน้ำค้างข้าวโพด (Corn Downy Mildew)

เดือนเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และข้าวโพดฝักสดทุกภาคของประเทศไทย โดยเฉพาะจังหวัดที่มีการปลูกข้าวโพดติดต่อกันตลอดปี เนื่องจากสภาพอากาศช่วงนี้เหมาะสมต่อการระบาด คือ ฝนตกชุก ความชื้นในอากาศค่อนข้างสูง ช่วงเช้าอากาศเย็นมีน้ำค้าง โรคนี้นำให้ผลผลิตข้าวโพดลดลงถึง ๓๐ - ๘๐ เปอร์เซ็นต์ และในแหล่งที่โรครุนแรงและเกิดในพันธุ์ข้าวโพดที่อ่อนแอจะทำความเสียหายถึง ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ในข้าวโพดหวาน ข้าวโพดพันธุ์พื้นเมือง เช่น ข้าวโพดเทียน และข้าวโพดข้าวเหนียว เป็นพันธุ์ที่อ่อนแอต่อโรครุนแรง ดังนั้น เกษตรกรควรหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ เมื่อเริ่มพบอาการของโรคให้รีบแจ้งสำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัดเพื่อดำเนินการควบคุม และหาทางป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง

เชื้อสาเหตุ : เชื้อรา *Peronosclerospora sorghi*

ลักษณะอาการ

อาการของโรคเห็นได้ค่อนข้างชัดเจน ถึงแม้จะเหมือนอาการขาดอาหารบางอย่าง แต่ก็มี ความแตกต่างที่สังเกตเห็นได้ เนื่องจากบริเวณใบข้าวโพดตามทางยาวจะมีทางลายสีเหลือง สีเขียว อ่อน และสีเขียวแก่สลับกันอย่างไม่เป็นระเบียบ อาการนี้จะปรากฏเมื่อข้าวโพดมีอายุตั้งแต่ ๑ สัปดาห์ขึ้นไป และเมื่อเป็นนานเข้าตามรอยที่มีสีเหลืองอาจเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล และมีอาการใบไหม้ แห้งตายในที่สุด บริเวณผิวใบที่มีอาการผิดปกติโดยเฉพาะด้านล่าง จะมีใยสีขาวเป็นเชื้อราจับเป็นฝ้า คล้ายหยากไย่ มองเห็นชัดด้วยตาเปล่า และจะพบมากในช่วงเช้า ซึ่งมีน้ำค้างมากและอากาศค่อนข้างเย็น ลำต้นข้าวโพดจะมีปล้องสั้นลง มีฝักดก บางที่มีมากกว่า ๕ ฝัก แต่เป็นฝักที่ไม่ติดเมล็ด มีแต่เปลือกที่มี ลักษณะคล้ายใบและต้นข้าวโพดจะเล็กแคระแกรน บางต้นอาจจะมีปล้องยาวชะลูด ทำให้มีลำต้นสูงกว่าปกติ ใบและขนาดของฝักก็จะยาวผิดปกติ แต่เป็นฝักที่ไม่ติดเมล็ด ดอกตัวผู้ที่อยู่ปลายต้นของ ข้าวโพดบางต้น จะแตกแขนงออกเป็นใบเล็กๆ เป็นข้อมีลักษณะคล้ายไม้กวาดหรือหญ้าหงอนไก่ และ จะไม่มีฝัก

เริ่มระบาดในระยะที่มีฝนตกชุก ความชื้นในอากาศค่อนข้างสูง ช่วงเช้าอากาศเย็นมีน้ำค้าง โดยสามารถพบเชื้อโรคราสีขาวสปอร์ เป็นผงสีขาวๆบนผิวใบที่ลายของข้าวโพดในเวลาเช้ามืดของคืนที่มีฝนตกและอากาศค่อนข้างเย็น เมื่อสปอร์แก่จะแพร่ระบาดไปโดยลมเข้าทำลายต้นอื่นๆ ต่อไป นอกจากนี้เชื้อที่ติดไปกับเมล็ดพันธุ์ที่ยังไม่แห้งดี เชื้อโรคที่ตกอยู่ในดิน หรือที่เกิดบนพืชอาศัยอื่น การแพร่ระบาดของเชื้อโรคราจากแหล่งต่างๆ ดังนี้ ใบข้าวโพดที่เป็นโรค ติดมากับเมล็ดข้าวโพดจากต้นที่เป็นโรค พืชอาศัยบางชนิด เช่น ข้าวฟ่าง หญ้าพงหรือแฉม หรืออ้อยเลา หรือหญ้าคาหลวง (*Saccharum spontaneum*) หรือเชื้อราอาจจะตกค้างในดินในรูปของสปอร์ที่มีผนังหนา

กรมส่งเสริมการเกษตร แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

๑. หลีกเลี่ยงการปลูกข้าวโพดในฤดูฝน โดยเฉพาะในแหล่งที่มีการชลประทาน ควรปลูกในระยะที่ฝนขาด

๒. การกำจัดพืชอาศัยเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ลดการอยู่ข้ามฤดูของเชื้อสาเหตุได้ พบว่าหญ้าเจ้าชู้ ข้าวฟ่าง หญ้าพง และอ้อย แสดงอาการโรคราน้ำค้าง สปอร์ที่สร้างบนพืชทั้งสี่สามารถทำให้เกิดโรครดดังกล่าวแก่ข้าวโพดได้ หรือข้าวโพดที่หลงเหลือจากการเก็บเกี่ยวหรือต้นอ่อนที่งอกใหม่จากเมล็ดที่ร่วงหล่นในแปลง เชื้อสาเหตุของโรคก็สามารถอยู่ข้ามฤดูได้เช่นกัน

๓. หลีกเลี่ยงการใช้เมล็ดพันธุ์จากแหล่งที่มีโรคระบาดมาทำพันธุ์

๔. ใช้พันธุ์ต้านทาน เช่นพันธุ์ สุวรรณ๑ สุวรรณ๒ และนครสวรรค์๑

๕. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคพืชเมตาเลคซิล (เอพรอน) ๓๕% S.D. ในอัตรา ๗ กรัม ต่อน้ำหนักเมล็ด ๑ กิโลกรัม คลุกเมล็ดก่อนปลูก สามารถป้องกันโรคนี้นี้ได้ตลอดฤดูปลูก

๖. หมั่นสำรวจแปลงข้าวโพดตั้งแต่เริ่มปลูก หากพบต้นที่แสดงอาการของโรคให้ถอนและเผาทำลายทันที

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, กรมส่งเสริมการเกษตร

เรียบเรียงโดย : กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช

